

RASHOMON

Akira Kurosawa, 1950

1334

ESTREA EN NUMAX: 16.07.2024 | V.O.S.E. | 88 min

Xapón, século XII. En Kioto, baixo as portas do derruído templo de Rashomon, goréncense da torrencial choiva un leñador, un sacerdote budista e un peregrino. Os tres discuten sobre o xuízo a un bandido, acusado ter dado morte a un señor feudal e violado a súa esposa. Os detalles do crime son narrados desde o punto de vista do bandido, da muller, do señor feudal -coa axuda dun médium- e do leñador, única testemuña dos feitos.

«Unha disección arrepiante e absolutamente memorable da natureza da condición humana»

Peter Bradshaw, THE GUARDIAN

Medo dos homes

Por Dolores Sarto

Nos anos máis crus da partición do mundo entre dous bloques de xeo, e cando Xapón apenas conseguira sobrepoñerse á súa derrota na Segunda Guerra Mundial, a moral estaba baixo mínimos no Imperio do Sol Nacente. As bombas nucleares lanzadas sobre Hiroshima e Nagasaki deixaron a cultura nipoa practicamente delirando sobre os seus restos calcinados. Ninguén quería lembrar nin revisar nin chorar. Ninguén salvo un cineasta emerxente e crítico, que xa sobrevivira ao seu propio desastre persoal, e que decidiu que fose a sétima arte a que rescatase o medo dos homes aos homes, a delgada liña que separa a verdade da mentira e o egoísmo innato da condición humana.

Rashomon foi a primeira obra mestra de Akira Kurosawa e achegou unha revolucionaria posta en escena para ambos os lados da maquinaria da Guerra Fría. Non era política, nin propaganda, nin sequera grande en medios nin pretensións. O cineasta xaponés, que xa despuntara no seu país nos peores anos da posguerra, baseouse nun conto escrito por Ryunosuke Akutagawa en 1915 e rodou unha historia que transcendeu as fronteiras da súa propia ensinanza para darlle unha lección ao mundo sobre o relativism dos actos humanos.

No século XII, baixo unha implacable treboada, dous homes (un leñador e un sacerdote) refúxianse nas ruínas do Templo de Rashomon. Un deles repite sen cesar: "Non entendo nada", mentres o outro, ao seu lado, mírao compartindo a súa perplexidade. Ambos foron testemuñas dun feito sen precedentes. Un terceiro achégase a resgardarse e, animado pola curiosidade de tales estados de ánimo, pídelles a ambos que lle conten a historia. Así arrinca o relato do leñador, a primeira de ata catro versións diferentes dunha violación e un crime.

Kurosawa manexa con maestría os fíos do suspense mentres navegamos polas diferentes versións que cada un ofrece: o ladrón, a muller, a propia vítima (a través dunha médium) e de novo o leñador ao final da película, que ofrece o relato máis desconcertante (e probablemente real) do que realmente sucedeu. O máis perturbador é que ningún dos seus protagonistas se move sobre a necesidade de eludir a súa culpa. Todos se declaran autores do asasinato pero ofrecendo os feitos para que sirvan á salvación da súa alma. Como vítimas da fatalidade, do destino. Por iso *Rashomon* é algo máis que unha visita á tradición contista dos clásicos árabes. Penetra nun terreo moito máis confuso onde é practicamente imposible saber quen está a dicir a verdade.

Con todo, non foi só este cuestionamiento da realidade dos nosos actos o que converteu esta película no actualmente chamado "Efecto Rashomon". O realizador nipón tamén perfeccionou algunhas das técnicas cinematográficas ensaiadas nas súas películas anteriores e que o elevarían á categoría de mestre n'*Os sete samurais* (1954) ou *Dersu Uzala* (1975), imitado despois en numerosos westerns e dramas. A coñecida e milimetrada banda sonora de Fumio Hayasaka, as composicións en plano dos dous tríos protagonistas, as cámaras ao ombreiro, os xiros en travelling, e numerosos recursos visuais destinados ao histrionismo intencionado dos actores, deixaron ao público, ávido de boas intencións e finais felices, con cara de poucas conclusións.

Porque podemos pensar que ao final todos son uns miserables, que como apunta o que escoita a historia, debemos esquecer a verdade e quedarnos coa versión que nos resulte máis interesante ou divertida. Así sería de non ser porque Kurosawa decide ao final deixar un leve motivo para a esperanza: baixo ese templo, "onde vivía un demo que fuxiu porque tiña medo dos homes", hai unha oportunidade de redención para o leñador e o sacerdote. E o acto pode á palabra. E hai algo de calma. E deixa de chover.